

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

KOMPYUTER ILMLARI VA MUHANDISLIK TEXNOLOGIYALARI
mavzusidagi Xalqaro ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami
2026-yil 25-26-sentabr

(1-qism)

JIZZAX-2026

Kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari. Xalqaro ilmiy-texnik anjuman materiallari to'plami – Jizzax: O'zMU Jizzax filiali, 2026-yil 25-26-sentabr. 507-bet.

Xalqaro miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globalashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur'atlar bilan rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e'tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma'ruza tezislari to'plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo'nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o'qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarining ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas'ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay'ati a'zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A., p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD) dots., Norbekova B.Sh. p.f.f.d.(PhD) dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O'ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo'rayev M.M.

Mazkur to'plamga kiritilgan ma'ruza tezislarining mazmuni, undagi statistik ma'lumotlar va me'yoriy hujjatlarning to'g'riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o'zlari mas'uldirlar.

[3] Azimov O.R. *Talabalarning muhandislik va kompyuter grafikasi fanini o'rganishida mustaqil ishini tashkil qilish*. Наука и инновации. 2024. Vol. 2, No. 16. P. 13–16.

[4] Aminov A. *Analysis of Pedagogical Efficiency of Organizing Independent Education in Engineering Computer Graphics Based on the Blended Learning Model*. Педагогик акмеология. 2026. Vol. 4, No. 33.

[5] Ataxanova S.O. *Forms of Independent Work in the Study of Students of Graphical Disciplines*. EduVision: Journal of Innovations in Pedagogy and Educational Advancements. 2025.

[6] Maxsetova M. *Pedagogical Conditions for the Formation of Competence in Computer Graphics of General Secondary School Students*. 2025.

[7] Nazarova Sh.Sh. *Innovative Methods of Teaching Subjects Related to Computer Graphics*. International Journal of Pedagogics. 2023. DOI: 10.37547/ijp/Volume03Issue06-13.

[8] Malikov K. *In the Teaching of Engineering and Computer Graphics in Technical Higher Education Institutions, It Is Necessary to Shape the Creativity of Students in the Profession Through Interest in Circle Training*. European International Journal of Pedagogics. 2025.

SHAXS KAMOLOTI VA SUNIY INTELLEKT: O'ZARO UYG'UNLIK YO'LIDA

Abdug'ani Xolbekov,
sosiologiya fanlari doktori,
O'zMU Sosiologiya kafedrasi professori,
e-mail: kholbekovabdugani@gmail.com

Annotasiya. Maqolada shaxs fenomeni SI nuqtai nazaridan tahlil qilinadi. Shu asosda muallif inson faoliyati omillarini ko'rib chiqadi. Uning fikricha, bu jarayon uzluksiz jarayon bo'lib, uning transformasiyasi "7 ta I" formulasi orqali ifodalanadi. Maqolada ushbu modelning asosiy yo'nalishlari ochib beriladi. Shaxs faoliyatining amalga oshishi instinkt, impuls, intensiya, qiziqish, intuisiya, ideal va intellekt kabi omillarni tahlil qilish orqali ko'rib chiqiladi. Muallif bunda intellektni shaxs faoliyatining universal bosqichi sifatida baholaydi va SI va shaxs fajliyatini uyg'uligiga erishish omillari masalalariga to'xtaladi.

Kalit so'zlar: inson fenomeni, shaxs avtonomiyasi, instinkt, impuls, intensiya, interes, intuisiya, ideal, intellekt, suniy intellekt

Malumri, shaxs faoliyati T.Parsons (shaxs bajaradigan rollar, jamiyatdagi ijtimoiy pozisiya), J.Xomans (ijtimoiy ayirboshlashda ijtimoiy muhit va qadriyatlar), J.G.Mid (individlarning o'zaro harakatlar, xususan boshqa subektlar holatini baholash va moslash), Ch.Kuli (shaxsning o'zini anglashi, bunda aqlning muhim o'rni, inson ongida individuallik va ijtimoiylikning sintezlashuvi), R.Merton (individdning jamiyat talablariga nisbatan xatti-harakat va xulq-atvor reaksiyalari

tiplari), M. Veber (anglangan va kutishga asoslangan munosabatlari ijtimoiy harakat) va boshqa mutafakkirlar qarashlariga tahlil qilingan [1].

Inson faoliyatining quyidagi omillari muhimdir. Quyida ularni qarab chiqamiz.

1) **Instinkt** (lot. *instinctus* - “turtki”) - murakkab nasliy vositalangan xulq-atvor va xatti-harakat aktlari majmuasidir. Bu tug‘ma xatti-harakatlarning eng rivojlangan shakli hamdir. U asosiy biologik ehtiyojlarni qondirishga qaratilganligi bois, ichki va tashqi tasirlarga javob tarzida paydo bo‘ladi [3, 231].

Insonlar va jamiyatga nisbatan instinkt atamasini tadbiq etish masalasi haligacha bahs mavzui bo‘lib kelmoqda. Hatto insonda instinkt mavjudligining o‘zi ko‘plab insonshunoslik fanlari, xususan psixologiya va sosiologiyada ziddiyatli konsepsiya deb qaraladi.

Impuls (lot. *impulsus* - “zarba, turtki, qo‘zg‘atish”) tushunchasi tabiiy fanlarda, xususan fizikada jismning mexanik harakat yo‘nalishini anglatgan holda, ijtimoiy fanlarda u dastlabki tasir manosini bildiradi. Xususan, psixologiyada u shaxsning fikrdan oldin yuzaga keladigan xulq-atvori va xatti-harakatini, yani nagohoniy faoliyatni ifodalaydi.

Sosiologiyada impuls tashqi tasir yoki turtki natijasida sodir bo‘ladigan tez va nazoratsiz harakat ifodasi bo‘lib, alohida odam yoki biror bir guruhning tashqi omil bilan vositalangan tasirlanishi oqibatidir. Shu manoda u ko‘pincha instinktlar, tuyg‘ular natijasida ham yuz beradi deb qaraladi. Bunda u ikki tomonlama - ichki va tashqi tasir natijasi bilan vositalanadi.

Impulsning sosiologik mazmuni uning oqibati bilan o‘lchanadi. Gap shundaki, impulsiv yuzaga kelgan harakat odamlarning tanlovi va qarorlariga, ularning tashqi ijtimoiy reallikka tasir ko‘rsatuvchi omilga aylanishi mumkin. Natijada u ijtimoiy jarayonlarga, odamlarning o‘zaro harakatlari va xulq-atvori, xatti-harakatiga ham olib keladi.

Yuqoridagilar asosida, ijtimoiy impuls hodisasiga tarif keltirish mumkin. Ijtimoiy impuls - bu lahzalik nazoratsiz harakat bo‘lib, u odamlar o‘zaro munosabatlarga va hatto ijtimoiy jarayonlarga salbiy yoki ijobiy tasir ko‘rsatuvchi xulq-atvordir [9].

Manfaat (lot. *inter esse* - “ichida bo‘lmoq”) - inson faoliyatining muhim qirrasi. Bunda faoliyatning ehtiyojlar, maqsadlar va motivlar bilan bog‘liq tomonlari birinchi planga chiqadi. Manfaat aynan faol yo‘nalganlikni ifodalashi bois, ehtiyoj orqali aniqlik kasb etadi. Aytish mumkinki, manfaat - bu to‘liq anglangan ehtiyojdir.

Manfaat inson xulq-atvoridan tortib xatti-harakatigacha, umuman to‘la qamrovli faoliyatidagi muhim poydevor bo‘lib, uni faollikka, o‘rganishga, ijod qilishga va takomillashishga undaydi. U insonning butun hayoti davomida hamrohlik qilishi bois, uning o‘zini o‘zi baholashi, rivojlantirishi va intilishini boshqaradi. Nihoyat, manfaat shaxsning jamiyatdagi o‘rni, maqomi va pozitsiyasini aniqlash, belgilash va yaxshilashga xizmat qiladi.

Sosiologiyada manfaat ijtimoiy ehtiyojlar bilan bog‘liq ijtimoiy munosabatlar, avvalo muayyan ijtimoiy guruhlarining iqtisodiy holatini aks ettiradi. Avvalo bunda ijtimoiy subekt, yani alohida insondan tortib ijtimoiy guruhlar,

tashkilotlar va solumgacha bo'lgan darajalarda ehtiyojli maqsadlar namoyon bo'ladi. Bu o'rinda A.Maslouning mashhur ehtiyojlar piramidasini eslash kifoya qiladi.

Ijtimoiy manfaat tushunchasi ham shaxs atrofida aylanadi, desak mubolag'a bo'lmaydi. Gap shundaki, inson bir tomondan u yoki bu ijtimoiy guruhga mansubligidan, ikkinchidan o'z ijtimoiy mavqeidan kelib chiqib ehtiyojlarini qanoatlantirishga, o'z mavqeini yaxshilashga, xavfsizligini taminlashga, o'zi uchun qulay va yoqimli ijtimoiy vaziyatni yaratishga, odamlar orasida o'z o'rni va mavqeiga ega bo'lishga, boshqalar tomonidan tan olinishga erishishga harakat qiladi. Bularning barchasi manfaat orqali o'tadi.

Yuqoridagilardan tashqari guruhiiy manfaatlar ham mavjud bo'lib, u umumiy manfaatlarni nazarda tutadi. Ayniqsa, kasbiy va siyosiy manfaatlar bunda muhimdir. Ijtimoiy manfaatlar solumning bir maromda, sikinishlarsiz va larzalarsiz rivojlanish hamda ijtimoiy tartibni saqlanishda ko'proq namoyon bo'ladi. Davlat manfaatlari siyosiy tartib, xavfsizlik va iqtisodiy samaradorlik orqali nufuzli ahamiyat kasb etadi.

Manfaat fenomeni nafaqat hamkorlik va umumiy manfaatlar bilan, balki raqobat va nizolar bilan ham bog'liqligini unutmaslik kerak.

Intuisiya (lot. intuitio - "nigoh solish") - insonning ilhomlanish, o'ziga xos shuurdagi yorishish, bir lahzalik ongsiz xulosa qilish asosida atrof vaziyat va hodisalar mohiyatiga kirib borish va idrok etish qobiliyatidir. Intuisiya tajribadan oldin kelishi tufayli tasavvur va empatiya (boshqalarning kechinmalarini o'zinikiday his etish) mahsuli ham bo'lishi mumkin. Shuning uchun intuisiya bazan oldindan his etish ham deyiladi. Bunda insonning voqelik mohiyatiga "teshib yuborgudek" nigoh solish, nigoh bilan uning ichiga kirish, lahzalik tushunish aks etadi.

Fanda intuisiya hodisasi turli davrlar mutafakkirlari qarashlarida insonning sezish va bilish faoliyatiga bog'liq fenomen sifatida baholangan. Xususan Platon ("g'oyalar haqidagi nazariya"), Dekart ("aniq va etiborli idrok"), Gegel ("yorug'lik kabi aniq, ammo hissiy bilish"), A.Bergson ("bevosita instinktiv xulq-atvor"), Z.Freyd ("ijodning yashirin, ongsiz, dastlabki tamoyili") tarzida sharhlangan.

Ruhshunoslikdv intuisiya ongli nazoratdan tashqarida kechadigan, lekin kelajakka yo'nalgan old tuyg'u deb baholanadi. K.Yung uni oldindan his qilish deb baholaydi [9]. Shu manoda murakkab aqliy faoliyat jarayonida ham intuisiya muhim ahamiyat kasb etadi. Masalan, shaxmat tarixida eng iqtidorli shaxmatchilar, xususan jahon chempionlari Kapablanka, M.Tal, Alexin ijodida bu aniq ko'zga tashlanganligi takidlanadi [5].

Sosiologiyada sosial intuisiya tushunchasi borgan sari keng tarqalmoqda. Bunda intuisiya ijtimoiy hodisalarni empirik va oldindan mantiqiy tahlil qilmasdan oldin tushunish va prognozlash sifatida talqin qilinadi. Bundan tashqari, sosiologiyada yashirin tendensiyalar tushunchasi ham mavjud. Bunda muayyan axborot uni qismlarga ajratgan holda qarab chiqilmaydi. Buning o'rniga oldingi tajribaga, bazan bilimlarga tayangan holda voqea va hodisalarning ehtimoliy kechishi taxmin qilinadi. Shularga qaramay, intuisiyaga tayanibgina qolmasdan, uning amaliy qo'llanishi mantiqiy tahlil va empirik malumotlarga ham asoslanishi

zarur. Hozirgi davrda intuisiyaning kompyuter imitatsiya dasturlari ishlab chiqilgan bo'lib, suniy intellektning moslashtirilgan dasturlari va algoritmlari loyihalashtirilmoqda.

Intellekt (lot. intellectus – “idrok, aql”) - insoniy idrok, tafakkur, aql va zakovotdir. Inson intellekti aqliy idrok orqali o'zini o'rab turgan tabiiy, ijtimoiy, texnologik va ruhiy reallikka diqqat qiladi, nazar soladi. U o'zining xotirasi, tafakkuri yordamida o'ziga va boshqalarga tegishli bo'lgan xulq-atvor va xatti-harakat sodir etadi. Bundan tashqari inson intellekti uning hissiy dunyosi bilan ham bog'liq. Tasavvur va his etish orqali u tirik tafakkur tarzida faoliyat yuritadi. Shu jihatdan u suniy intellekt (SI) dan farqlanadi.

Bugungi axborotlashgan global dunyoda intellektning axboriy jihatiga alohida etibor qaratilmoqda. Shu manoda intellekt axborotni o'zlashtirish, qayta ishlash va tadbiq etish qobiliyati deb ham talqin qilinmoqda. Shunisi ham borki, intellekt tez o'zgarayotgan reallikka, uning dinamik vaziyatlariga va muammolariga tez moslashishgina emas, balki bunda aniq natija, samara va yutuqqa erishish degan mazmunda pragmatik talqin qilinmoqda. Sir emaski, intellekt universal xususiyatga ega. U inson faoliyatining, avvalo uning bilish bilan bog'liq xatti-harakatlarining markaziy funksiyasini bajaradi. Shu qobiliyat tufayli shaxs malum qarorlar qabul qiladi, atrof reallikka tasir o'tkazadi.

Shuni alohida takidlash zarurki, biz yuqorida qarab o'tgan “7 I” formulasida intellekt yakunlovchi, birlashtiruvchi, umumlashtiruvchi va integrallashtiruvchi mazmun kasb etadi. Intellektda mazkur formulada aks etvchi indikatorlar - instinkt, intuisiya, manfaat, impuls, intensiya va ideal har biri o'z o'rnida va barchasi birgalikda universallik, uyg'unlik va tizimlilik kasb etadi. Aytish mumkinki, mazkur muvozanatni o'zining intellektual faoliyatida shakllantira olgan va undan garmonik tarzda foydalana olgan inson mukamallik tomon boradi.

Xo'sh, insonning tabiiy aqli va suniy intellekt o'rtasida qanday farqlar bor va o'xshash jihatlari mavjud?

Birinchidan, SI da intellekt inson aqliga yaqinlashadi. Ilon Mask va boshqa mutaxassis va ishbilarmonlarning takidlashicha, SI mazkur sohada yaqin yillarda hatto ustunlikka ham erishishi mumkin. Ayrim sohalarda bu hozirning o'zida ko'zga tashlanmoqda.

Ikkinchidan, masala bunda umuman aql tushunchasining, ayniqsa uning kognitiv, yani bilish funksiyasi muammolari bilan bog'liqdir. Aslida, inson xamma narsani bilolmaydi. Inson buni chuqur anglar ekan, bundan qoniqmaslik kayfiyatida bo'ladi.

Birinchi va asosiy farq shuki, inson tirik xilqat sifatida ijod qiladi, ayniqsa u ilmiy-ijodiy tafakkurga ega. Albatta, birvarakayiga hamma narsalar haqidagi barcha bilimlarga ega fan mavjud emas. Umumiy tarzda aytish mumkinki, bugungi kunda ko'plab fanlar, jumladan sosiologiya keng va tor manoda o'z tafakkur doirasini kengaytirib bormoqda. Keng manoda u ijtimoiy reallikning abadiy muammolari (eternal problems of Univers) bilan shug'ullanadi. Tor manoda sosiologiya insonlar oldida turgan eng hayotiy savollarga (vital questions) javob topish bilan shugullanadi. Demak, ijtimoiy fikriyot hozirgi fan yutuqlari, xususan SI fonida

qandaydir mavhum bo‘lib qolgan dunyoqarash emas. Olimlar hech qachon mukamal bilimlarni egallashga davo qilmagan. Ular tirik insonga xos bo‘lgan tan olish, yani nafaqat bilganini, balki bilmaganini ham o‘z gardaniga olib, keyingi izlanishlarni davom ettirishdek pozitiv tafakkur egalaridir. Shu manoda mukammal SI yaratish g‘oyasi va amaliyotiga bir qadar tanqidiy-ijodiy yondashish zarar qilmaydi.

Yuqori darajadagi Suniy intellekt ishlanmalarini olib boruvchi OpenAI, Google, Anthropic, xAI va Meta va boshqa ishlab chiqaruvchilar hozirda inson imkoniyatlaridan ustun bo‘lgan “umumiy suniy intellekt”, yani AGI ni yaratish bobida raqobat olib borilmoqda deb hisoblaydilar. Aytish mumkinki, o‘ziga xos “SI poygasi” boshlangan.

Xo‘sh, bunday kurashga kirisha olmagan markazlar va mamlakatlarning imkoniyatlari qanday? Bu kabi mamlakatlardagi kompaniyalar mavjud ishlanmalarni umumlashtirish va o‘zlashtirish hamda turli sohalarga tadbiq qilishga urinmoqdalar. Lekin, nima bo‘lganda ham, eng ustuvor darajani mazkur yo‘nalishda milliy darajada hukmronlikka erishish orqali egallash mumkin. Raqobat kurashida hozirgi davrda AQSh va Xitoy etakchilik qilmoqda.

Ammo, bu sohadagi vaziyatga nisbatan jamoatchilikning fikri qanday? 2010 yilda Ispaniyada asos solingan va hozirgi kunda butun dunyoda xizmat ko‘rsatadigan hamda SI instrumentlarini, xususan tasvirlar, shablonlar va videomahsulotlar ishlab chiqadigan Freepic texnologik kompaniyasi tomonidan o‘tkazilgan sosiologik tadqiqotlar malumotlari etiborga molikdir. Ularga ko‘ra, amerikaliklarning $\frac{3}{4}$ qismi, yani 77 % dan ortig‘i kompaniyalar SI ni sekinroq tarzda va kamroq xatoliklar bilan rivojlantirishlarini xohlashar ekan. Ular bunday bo‘lishini hatto muhim kashfiyotlarni sekinlatib bo‘lsada maqul ko‘rishar ekan [11]. Aksincha, faqatgina 23 % amerikaliklar keskin yangiliklar qilish yo‘lida SI ning tez rivojlanishi tarafdori bo‘lishgan. Ko‘rinadiki, kompaniyalar rahbarlari, sarmoyadorlar va texnologik markazlar “SI poygasi”ni hayot-mamot masalasi sifatida talqin qilishga urinishlariga qaramay, ko‘pchilik odamlar SI tezkorlik bilan emas, balki to‘g‘ri rivojlanishi tarafdori bo‘lishmoqda.

Mazkur tendensiya turli yoshlar guruhlari uchun ham xosdir, garchi boshqa ayrim farqlar ko‘zga tashlansada. Xususan, bebi-bumerlar avlodi vakillarining 91 % i SI ning biroz sekinroq rivojlanishi tarafdori bo‘lishsa, milleniallar avlodi vakillari uchun bu ko‘rsatkich 63 % ni tashkil etar ekan. Shu vaqtning o‘zida Z avlod vakillari ko‘rsatkichi 74 % ni tashkil etadi. Bu tabiiy, zero mazkur avlod vakillari eng yoshi bo‘lib, raqamli muhitga chuqurroq moslashayotgan demografik guruh hisoblanadi [11]. Yuqoridagilardan ko‘rinadiki, odamlar qancha yosh bo‘lsa, shunchalik SI tarafdorlari bo‘lib chiqmoqdalar.

Adabiyotlar / Literatura / References /

1. Amerikanskaya sosiologicheskaya misl: Teksti. – M.: MGU, 1994.
2. Anufriev E.A. Lichnost. Rolevaya i statusnaya konsepsiya lichnosti // Sosiologiya / Pod red. G.V. Osipova. – M.: Misl1995.
3. Biologicheskii ensiklopedicheskii slovar / Pod red. M.S. Gilyarova. – Izd. 2-e, ispr. – M.: Sovetskaya ensiklopediya, 1989. – 864 s.
4. Veber M. Izbrannie proizvedeniya. – M., 1990.

5. Ivanov A.Yu. Sto velikix shaxmatistov / A.Yu.Ivanov. – M.: Veche, 2017. – 416 s.
6. Sorokin P.A. Sistema sosiologii. -T. 2. - M., 1994.
7. Fromm E. Anatomiya chelovecheskoy destruktivnosti. – M.: Respublika, 1994.
8. Shteyner R. Mirovozzrenie Gyote / Per. s nem. – SPb.: Demetra, 2011. – 112 s.
9. Yung K.G. Tevistokskie leksii. Analiticheskaya psixologiya: eyo teoriya i praktika / per. s angl. V.I. Menjulina. – M.: AST, 2009. – 252 s.
10. Yaroshinskaya A. Chernobil. 20 let spustya. Prestuplenie bez nakazaniya. – M.: Vremya, 2006. – (Dokumentalniy roman.)
11. Freepic Company / www.freepikcompany.com. 2022-02-23.

EMOTSIONAL INTELLEKTNING TALABALAR O‘QUV MOTIVATSIYASIGA TA’SIRI

Karakulova Umida Abduvakilovna

O‘zMU Jizzax filiali “Psixologiya” kafedrasi assistenti

umida260686@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada emotsional intellektning talabalarda o‘quv motivatsiyasini shakllantirishdagi o‘rni psixologik jihatdan tahlil qilinadi. Shaxsning o‘z emotsiyalarini anglashi, ularni boshqarishi va ijtimoiy munosabatlarni samarali tashkil eta olishi akademik faollik va motivatsiyaga qanday ta’sir ko‘rsatishi yoritiladi.

Kalit so‘zlar: emotsional intellekt, o‘quv motivatsiyasi, talaba shaxsi, akademik faollik, emotsional kompetentsiya, motivatsion barqarorlik. Zamonaviy oliy ta’lim tizimi oldida turgan muhim vazifalardan biri – talabalarning nafaqat bilim olishini, balki ularning shaxsiy-psixologik salohiyatini rivojlantirishni ta’minlashdir.

Globalashuv, raqamli texnologiyalar va bilimlar iqtisodiyotining jadal rivojlanishi oliy ta’lim tizimi oldiga nafaqat raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlash, balki ularning shaxsiy, ijtimoiy va psixologik kompetensiyalarini ham rivojlantirish vazifasini qo‘ymoqda. Zamonaviy mehnat bozori sharoitida mutaxassisning muvaffaqiyati faqat kasbiy bilim va ko‘nikmalar bilan emas, balki o‘z emotsiyalarini anglash va boshqarish, boshqalar bilan samarali muloqot qilish, murakkab vaziyatlarda to‘g‘ri qaror qabul qilish hamda ichki motivatsiyani saqlab qolish qobiliyati bilan ham belgilanadi. Shu sababli emotsional intellektni shaxsning akademik va kasbiy rivojlanishini ta’minlovchi muhim psixologik resurs sifatida o‘rganishga bo‘lgan ilmiy qiziqish tobora ortib bormoqda.

Oliy ta’limda talabalarning o‘quv motivatsiyasini shakllantirish va barqarorlashtirish masalasi ham psixologiyaning muhim tadqiqot yo‘nalishlaridan biridir. O‘quv motivatsiyasi talabaning ta’lim faoliyatiga munosabati, bilimlarni egallashga bo‘lgan ehtiyoji, maqsadga yo‘nalganligi, o‘quv faoliyatidagi faolligi va o‘zini o‘zi boshqarishi bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan murakkab psixologik hodisa sifatida namoyon bo‘ladi. Shuning uchun o‘quv motivatsiyasini faqat tashqi